

Rəşid Mahmudov – 90

Ötən əsrin 50-ci illərindən başlayaraq Azərbaycan milli jurnalistikasının peşəkarlıq və milli varlığa bağlılıq baxımından inkişaf etməsinə, dövlət müstəqilliyinin bərpası uğrunda mübarizəyə yönəlməsinə layiqli xidmətlər göstərmiş qələm sahibi və mətbuat təşkilatçılarından biri də Rəşid Mahmudov olmuşdur. Bugünlərdə ölkənin media ictimaiyyəti görkəmli jurnalist və ictimai xadimin anadan olmasının 90 illiyini unudulmaz redaktor və nəşirin nurlu xatirəsinə dərin ehtiram və qədirbilənlik duyğuları ilə qeyd edir.

Böyük bir ailədə halallıq mühitində böyüyən Rəşid Mahmudov müharibə illərinin ağır-acılarını dadıb, uşaqlıq illərindən zəhmətə alışıb. Orta məktəbi əla qiymətlərlə bitirib, ali jurnalistika təhsili alıb. Tələbəlik illərindən istedadı, güclü yaddaşı və çalışqanlıığı ilə seçilən gənc qələm sahibi maraqlı mövzularda yazıları ilə müxtəlif mətbuat orqanlarında çıxış edib. Ali təhsili fərqlənmə diplomu ilə bitirdikdən sonra aspiranturaya daxil olması, jurnalist tələbələrə mühazirələr oxuması, respublikanın ən nüfuzlu dövrü nəşri olan “Kommunist” qəzetində çalışması Rəşid Mahmudovun peşəkar jurnalist kimi formalaşmış uğurlar qazanmasında önəmli rol oynayıb.

Təcrübəli və bilikli ideoloji işçi kimi Rəşid Mahmudov hansı işə göndərilərsə təşəbbüskarlığı, təşkilatçılığı ilə etimadı yüksək səviyyədə doğruldub. O, hansı sahədə çalışırsa intizamı, səmimiyyəti və qayğıkeşliyi ilə seçilib. Həmişə işlədiyi kollektivlərin dərin hörmət və ehtiramını qazanıb. Ümummillə lider Heydər Əliyevin tövsiyəsi ilə Zaqatala Rayon Partiya Komitəsinin birinci katibi vəzifəsində çalışdığı illərdə Rəşid Mahmudovun rəhbər işçi və ictimai xadim kimi insanları quruculuq işlərinə səfərbər etmək bacarığı daha da yüksəlib, bir sıra uğurlarla müşayiət olunub.

Rəşid Mahmudov milli qəzetçilik, jurnalistika ənənələrinə sadıq qalan qələm sahiblərindən idi. O həmişə deyirdi: “Həç bir çətinlik əsas olmamalıdır ki, kimsə jurnalist adına ləkə gətirsin”. Xalq şairi Cabir Novruz isə Rəşid müəllimin 75 illiyinə həsr etdiyi məqalədə yazırdı: “Rəşid müəllim çox yüksək və müxtəlif vəzifələrdə işləyib, lakin o, bütün vəzifələrin zirvəsində duran “insanlıq vəzifəsinə” nail olmuşdur”.

Ömrünün sonuna qədər Rəşid Mahmudovun qələmi fəaliyyətdən qalmayıb. Ahıllıq yaşlarında “Vətən” nəşriyyatının direktoru işləyərkən müstəqillik dövrünün bir sıra görkəmli nəşrlərinin çap olunmasında yaxından iştirak edib. Onun özünün bir çox siyasi, elmi-publisistik əsərləri, “Azərbaycan jurnalistləri”, “Müasir mətbuatımızın xarakteri”, “Hümmət təşkilatı və onun nəşrləri”, “İnsan əməyi ilə gözəldir” adlı kitabları gənc jurnalistlərin peşəkarlığının yüksəlməsində qiymətli mənbədir. Özü isə mətbuat komitəsinə rəhbərlik edərkən müstəsna bir çətinliklə müqəddəs “Quran”ın ana dilimizdə nəşrinə və 20 Yanvar həqiqətlərini əks etdirən sənədi toplunən müxtəlif dillərdə kütləvi tirajla çapına nail olmasına görə qürur duyurdu.

Görkəmli jurnalist, nüfuzlu redaktor, fəal ictimai xadim



Rəşid müəllim çox sayda jurnalistin bilik-bacarığına uyğun işə qəbul edilməsində, layiqli mövqə qazanmasında, müxtəlif problemlərinin həllində fəal və xeyirxah rol oynayıb. Həmin jurnalistlərdən biri də mən olmuşam. 1969-cu ilin ürəkəçən may günləri idi. Azərbaycan Dövlət Universitetinin jurnalistika şöbəsinə bitirməkdə və müvafiq bir iş axtarışında idik. Müxtəlif redaksiyalara baş vurur, istəyimizə təxmini cavablar alırdıq. Həmin günlərin birində məni dekanlığa çağıraraq dedilər ki, get Mərkəzi Komitəyə, bölmə müdiri Rəşid Mahmudov səni qəbul edəcək. Getdim, Rəşid müəllimlə ilk ünsiyyətim təhsilimlə, şəxsi həyatımla əlaqədar verdiyi suallardan başladı. Sonra bir neçə dəfə də görüşdük, bilik-bacarığıma, tərbiyə-davranışıma mümkün qədər bələd oldu.

Nəhayət, Rəşid müəllimin etimadı və zəmanəti ilə o vaxtadək görünməmiş, yatsam yuxuma da girməyəsi bir hadisə baş verdi: ali məktəb auditoriyasından bir-başqa Şəhur rayonunda çıxan “İşıqlı yol” qəzetinə redaktor göndərilim. Bir daha xatırladıram ki, o dövrdə rayon qəzetinin redaktoru vəzifəsi Mərkəzi Komitənin nomenklaturasında idi. Yerlərdə isə raykomun plenum, çox halda həm də büro üzvü, eləcə də rayon Xalq Deputatları So-

vetinin deputatı olurdu. Belə bir vəzifəyə namizəd MK-da xeyli müsahibə-sınaq “süzgəc”dən keçirilir, müvafiq tələbə uyğun bilindikdə təsdiqlənirdi. Mən 25 avqustdan bu vəzifəni sınaq müddəti ilə icra etməyə başladım. Noyabr ayında isə Bakıya çağırıldım və iyul ayının 14-də Azərbaycan KP MK-nın birinci katibi seçilmiş möhtərəm Heydər Əliyev məni qəbul edərək tövsiyələrini verdi, məsul vəzifəyə təsdiq olundum. Buna hamıdan çox sevinən Rəşid müəllim oldu.

O vaxtdan 50 il keçəndən sonra düşünürəm: görəsən, o zaman Rəşid müəllim yox, bir başqası olsaydı, adətən,

ziyasını vaxt keçdikcə əridib.

Təcrübəli və mahir redaktor kimi Rəşid müəllim çalışdı ki, milli avanqard qəzetimiz yüz minlərlə oxucusuna layiqincə xidmət etsin, öncül mövqeyini qoruyub saxlasın. O, həm də milli təəssübkeşlik nümunəsiydi. O vaxtlar Moskva qəzetləri ermənilərin fitnəsiylə Qarabağ məsələsini bilərəkdən qızıdıranda, daha doğrusu, qədim və əzəli Azərbaycan torpağı olan Dağlıq Qarabağı qəsdən Ermənistan ərazisi kimi qələmə verəndə, Rəşid müəllim partiyalı mövqeyini bir kənara qoyaraq milli mənafeyi əsas götürdü. Redaktoru olduğu qəzetdə mərkəzin ermənipərəst

Rəşid İsmayıl oğlu Mahmudov 1929-cu il noyabrın 6-da İsmayılı rayonunun Mican kəndində müəllim ailəsində anadan olub. 1950-ci ildə Azərbaycan Dövlət Universitetinin (indiki BDU-nun) jurnalistika şöbəsinin ilk buraxılış məzunlarından biri olub. Sonrakı illərdə aspiranturayı və Bakı Ali Partiya Məktəbini bitirib. Gənclik illərində keçmiş “Kommunist” (1991-ci ildən “Xalq qəzeti”) qəzetində ədəbi işçi, şöbə müdiri, redaktor müavini işləyib. 1965-ci ildə təcrübəli jurnalist kimi Azərbaycan KP MK mətbuat bölməsinin müdiri vəzifəsinə irəli çəkilib, 1973-cü ildə Zaqatala Rayon Partiya Komitəsinin birinci katibi vəzifəsinə seçilib. Jurnalist-redaktor fəaliyyətini 1980-ci ildən doğma “Kommunist” qəzetinin redaktoru, 1987-ci ildən isə “Azərbaycan kommunisti” – “Kommunist Azerbaydjana” jurnalının baş redaktoru, 1988–1991-ci illərdə Azərbaycan Dövlət Nəşriyyat, Poliqrafiya və Kitəb Ticarəti İşləri Komitəsinin sədri vəzifələrində davam etdirib.

Rəşid Mahmudov fəal ictimai xadim kimi müxtəlif illərdə Azərbaycan Jurnalistlər İttifaqına və “Kitəb” Cəmiyyətinə rəhbərlik edib. O, uzun illər Azərbaycan KP MK-nın üzvü, 4 çağırış respublika Ali Sovetinin deputatı və mədəniyyət daimi komissiyasının sədri seçilib. Tanınmış jurnalist və media təşkilatçısı olan Rəşid müəllim “Əməkdar jurnalist” fəxri adına, “Qızıl qələm”, “Ustad” media mükafatlarına, bir sıra orden və medallara layiq görülüb. Ömrünün son illərində Azərbaycan Prezidentinin fərdi təqaüdcüsü idi.

yerli partiya komitələrindən məsləhət bilən neçə-neçə namizədi bir kənara qoyub dünənki tələbəni universitet partası arxasından birbaşaya rayon qəzeti redaktorluğuna məsləhət bilərdimi? Başqa birisi bu sahədə ilk cəsarətli eksperimentin, məsuliyyətli və riskli işin altına girərdimi? – Çətin!..

1980-ci ildə artıq 10 ilə yaxın idi ki, “Kommunist” qəzeti redaksiyasında çalışırdım. Tale elə gətirdi ki, həmin il Rəşid Mahmudov əvvəllər müxtəlif vəzifələrdə çalışdığı bu qəzetə redaktor təyin olundu. İlk kadr dəyişikliyinə yenə də öz təşəbbüsü ilə məni Quba – Xaçmaz zonası və Sumqayıt şəhəri üzrə xüsusi müxbir təyin etdi.

Rəşid müəllim ona tapşırılmış ictimai və dövlət işinə, vəzifə borcuna olduqca ciddi və məsuliyyətlə yanaşırdı. Bunu, ilk növbədə, şahidi olduğum, onun “Kommunist” qəzetinin redaktoru işlədiyi dövrdəki fəaliyyətinə əsaslanıb deyirəm. Səhər, axşam – fasilə bilmədən çalışır, gözünün yağını əridir, yazı-pozu, redaktoru işi ilə dərindən məşğul olurdu. Tanıyanlar bilir ki, digər qurumlarda fəaliyyət göstərəndə də beləcə gərgin işləyib. Elə bu səbəbdən özünü gərgin zehni əməyə həddindən artıq fəda edib, gözlərinin

jurnalistlərinə “coğrafiyadan dərs” verən tutarlı materiallar çap elədi. Əvəzində, yuxarılardan, öz “beynəlmiləçilərimiz”dən təşəkkür yerinə, qınaq eşitdi.

Sonradan “Kommunist” qəzetindən başqa işə dəyişilsə də, onu müxtəlif tədbir və mərasimlərdə görəndə şad olur, mütləq yaxınlaşaraq görüşməyi özümüzə müqəddəs borc bilirdik. Bunlar Rəşid müəllimin mənim kimi yüzlərlə jurnalistin üzərindəki haqqın yüzdən biri də deyildi. Son illər səhhəti imkan vermədiyindən evdən çıxma bilməyəndə yetirmələri, onunla bir yerdə çalışanlar, yolunun davamçıları öz ustalarını və xeyirxahlarını unutmur, qədirbilənliklərini əsirgəməyirdilər.

Rəşid müəllimin gənc jurnalistlərə göstərdiyi təmənnəsiz və davamlı qayğı barədə danışmağı ona görə görək sayırıq ki, bugünün oxucusu bilsin: Azərbaycan jurnalistikasının indiki yüksək səviyyəyə çatmasında yurdsevər və ustad qələm sahibləri uzun illər necə fədakarlıqla çalışıblar. Rəşid Mahmudov həmin nəslin ən öndə gedənlərindən biri olub. Görkəmli jurnalist, nüfuzlu redaktor, fəal ictimai xadim Rəşid Mahmudov 11 ildir ki, sıralarımızda olmasa da, ışıqlı xatirəsi daim qəlbimizdədir.

Rafiq HƏSƏNOV,
“Xalq qəzeti”nin sabiq əməkdaşı